

ДЕПРЕСИВНІСТЬ ТЕРИТОРІЙ: ЩО ЦЕ ТАКЕ І ЯК З НИМ БОРОТИСЬ

Курепін В.М.,

канд.екон.наук, доцент,

Пряслова Н.М.,

здобувач вищої освіти, інженерно-енергетичний факультет,

Миколаївський національний аграрний університет

На протязі багатьох років в Україні йде дискусія на тему, які регіони є донорами і які «годують» усіх інших, які ж регіони «сидять на шиї в держави» і замість того, аби розвивати власну регіональну економіку, постійно вимагають різноманітні дотації, субвенції, пільги для свого регіону чи своїх мешканців.

Для аргументації кожен використовує статистику, але інтерпретують її по різному [1]. Донори використовують показники офіційної статистики як валовий регіональний продукт на душу населення (ВРП), індекс матеріального добробуту (ІМД), прями вилучення з власного бюджету. Реципієнти інтерпретують показники офіційної статистики з іншого боку та показують регіон економічно слабким, пояснюючи свою невідповідність з точки зору не причетності до збитковості.

Про порівняльність економік промислових та сільськогосподарських областей, при таких підходах, говорити не можливо [2]. Та і показники ВРП не дають цілісної картини регіонального розвитку та регіональних проблем в Україні. Тому виникла необхідність вирівнювання міжрегіональних диспропорцій та матеріалізувати дискусії в нормативно-правових актах та політичних документах України. Проаналізував політичні документи, такі, як програми діяльності урядів, та угоди про коаліції, можна стверджувати, що уряди країни питанню регіональної політики та особливо вирішенню проблем репресивності територій приділяли не першочергову увагу.

Але низка кроків щодо осмислення ідеології регіональної політики все же була зроблена [3]. Деякі програми діяльності Урядів, угоди між коаліціями містили деякі принципово важливі заходи, щодо подолання репресивності територій. Було означено, що репресивність територій напряду прив'язана до рівня зайнятості населення, а її подолання потребує в першу чергу інноваційних механізмів, а не перерозподілу ресурсів. На жаль не знайшли свого відображення у подальших документах порядок здійснення моніторингу соціально-економічних показників розвитку регіонів, районів та міст обласного, республіканського значення для визнання територій депресивними тощо.

Потребує цілком конкретних зрозумілих та ефективних організаційних, фінансових та інституційних механізмів розв'язання проблеми депресивності територій. Має бути єдине розуміння усіх юридичних термінів, що застосовуються у нормативно-правових актах.

Згідно нормативно-правових актів депресивним може бути визнано:

- регіон - в якому протягом останніх п'яти років середній показник обсягу валового регіонального продукту на одну особу є найнижчим;

- промисловий район - в якому протягом останніх трьох років рівень зареєстрованого безробіття та частка зайнятих у промисловості є значно вищими, а обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) на одну особу та рівень середньомісячної заробітної плати є значно нижчими за відповідні середні показники розвитку території цієї групи;

- сільський район - в якому протягом останніх трьох років щільність сільського населення, коефіцієнт природного приросту населення, рівень середньомісячної заробітної плати та обсяг реалізованої сільськогосподарської продукції (робіт, послуг) на одну особу є значно нижчими, а частка зайнятих у сільському господарстві є значно вищою за відповідні середні показники розвитку території цієї групи;

- місто - в якому протягом останніх трьох років рівень зареєстрованого, зокрема довготривалого, безробіття є значно вищим, а рівень середньомісячної заробітної плати є значно нижчим за відповідні середні показники розвитку території цієї групи.

Граничні рівні відхилення соціально-економічних показників розвитку територій, від середніх показників розвитку територій відповідних груп визначаються Кабінетом Міністрів України.

Усієї картини щодо ситуації в регіоні економічні показники не дають, економіка є лише обслуговуючим фактором для людини. Тому визначати депресивність регіону, як категорія по економічним показникам не варто, депресивність регіону категорія соціальна. Для людини важливим є не умовні гривні на душу населення, а можливість мати комфортне, безпечне життя [4], яке не завжди корелюється таким показником як ВРП.

Згідно визначень депресивними територіями можуть бути міста обласного значення (з населенням понад 50 тисяч осіб) та промислові або сільські райони. Сьогодні частка зайнятих безпосередньо у сільськогосподарському виробництві є мізерною, тому к депресивним територіям такі сільські райони віднести не можливо. За критеріями для визначення району депресивним, набір умов, які мають наступити одночасно, є досить складним і заплутаним.

Для промислового району показниками депресивності є:

- рівень зареєстрованого безробіття;
- частка зайнятих у промисловості;
- обсяг реалізованої промислової продукції (робіт, послуг) на одну особу;
- рівень середньомісячної заробітної плати.

Для визнання району депресивним, всі встановлені показники мають бути достатніми на протязі трьох років. Тому отримати такий статус на підставі таких критеріїв просто не можливо.

Є території які знаходяться у зонах ризикової доступності [5]. Територія навколо міста, районного чи обласного значення, в межах розумної доступності для населення навколишніх сіл. ще якимось розвивається. На цій території не має стрімкого падіння чисельності населення, але для решти територій району, яка знаходиться за межами такої доступності відбуваються незворотні процеси: бізнес не розвивається, села знелюднюються.

Здавалося би такі території треба віднести до депресивних, але жодні законодавчі критерії не діють і ці території не можуть отримати статус депресивних. Такий статус дається тільки адміністративно-територіальним одиницям, що перераховані в нормативно-правових актах України [6]. У розумінні українського законодавства депресивна територія, є лише одним із типів «проблемної» території, які потребують різних інструментів розвитку.

Отже у законодавстві України нажалі є різні терміни і критерії для визначення проблемних територій регіонального розвитку, звідси і різні інструменти державної підтримки та стимулювання розвитку, за яких віднести до депресивних території та населенні пункти неможливо. Повинні бути спільні риси. Мова йде про обов'язкове залучення до проблеми розвитку території ресурсів держави, місцевих бюджетних та не бюджетних ресурсів. Ці ресурси повинні йти на проекти, які мають пом'якшити, чи вирішити проблему в території.

Бібліографічний список

1. Курепін В.М., Грушківська І.М. Перспективи розвитку сільськогосподарських підприємств в залежності від показників, пов'язаних з умовами праці. *MOTROL*. 2012. Vol.14. №.4. 28-31. URL:<http://hdl.handle.net/123456789/1180>.

2. Курепін В. М. Розвиток аграрного сектору економіки України через забезпечення безпеки на виробництві / В. М. Курепін // Соціально-економічна політика та адміністрування у сфері регіонального розвитку України : збірник тез Всеукраїнської науково-практичної конференції, 3-5 квітня 2019 р. - Миколаїв : МНАУ, 2019. - С. 109-112. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/5791>.

3. Іваненко В. С. Цінності та запити сучасної молоді: життєві пріоритети української молоді // Покоління незалежності: ціннісні орієнтири і перспективи : матеріали міжнародної науково-практичної конференції студентів та магістрантів, м. Костанай, 30 березня 2021р. Костанай : Костанайський регіональний університет імені А. Байтурсинова, 2021. С. 737-741. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/9255>.

4. Лазіс М. І. Оновлення засад та механізмів залучення молоді в громадах // Розвиток територіальних громад: правові, економічні та соціальні аспекти : матеріали II Міжнар. наук.-практ. конф., Миколаїв-с.Коблеве, 9 червня 2022 р. Миколаїв : МНАУ, 2022. С. 189-190. URL:<https://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/11907>.

5. Іваненко В. С. Прояви екологічного неблагополуччя у місті Миколаїв // Актуальні проблеми життєдіяльності людини в сучасному суспільстві : тези доповідей здобувачів вищої освіти інженерно-енергетичного факультету та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на інженерно-енергетичному факультеті, м. Миколаїв, 18-20 листопада 2020 р. Миколаїв : Миколаївський національний аграрний університет, 2020. С. 78-81. URL:<http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/8147>.

6. Курепін В. М., Демченко А. В. Локальні екологічні проекти у розвитку місцевого господарювання // Глобальні ризики у формуванні міжнародної екологічної безпеки. Збережемо джерело життя – воду! [Електронний ресурс] : тези доповідей здобувачів вищої освіти спеціальностей 071 «Облік і оподаткування», 072 «Фінанси, банківська справа та страхування» та інших учасників освітнього процесу за результатами тематичного «круглого столу» на обліково-фінансовому факультеті до Всесвітнього Дня водних ресурсів, м. Миколаїв, 22 квітня 2020 року. - Миколаїв : МНАУ, 2020. – С. 22-26. URL: <http://dspace.mnau.edu.ua/jspui/handle/123456789/7056>.

ЗАСТОСУВАННЯ МАТЕРІАЛІВ В КОНСТРУКЦІЯХ ВИРОБНИЧОГО ОБЛАДНАННЯ

***Машкін І.О.,
здобувач вищої освіти, інженерно-енергетичний факультет
Миколаївський національний аграрний університет***

Безпека для здоров'я та життя людей, надійність та зручність експлуатації, це основні вимоги безпеки, що повинні діяти при конструктивних рішеннях машин та механізмів [1]. Безпека виробничого обладнання має бути забезпечена:

- принципом дії – вона повинна бути безпечною;
- вибором конструктивних схем, елементів конструкції – повинні відповідати діючим стандартам та вимогам нормативних актів;
- використанням засобів автоматизації та дистанційного керування [2] – при наявності факторів виробничого середовища, які негативно впливають на здоров'я працюючих;
- застосуванням в конструкціях виробничого обладнання засобів захисту, які забезпечують захист працюючих від небажаних інцидентів;
- дотриманням ергономічних вимог щодо виробничого обладнання та робочих місць, де воно розташовано [3];
- включенням вимог безпеки в технічну документацію від монтажу до експлуатацію, включаючи ремонт, транспортування і зберігання обладнання;
- застосуванням в конструкції відповідних матеріалів.

При виборі принципу дії необхідно враховувати потенційно можливі небезпечні та шкідливі виробничі чинники, які пов'язані з обладнанням та робочим місцем, де воно розташовано. Так, при високих рівнях шуму редукторів, слід використовувати спеціальні зубчасті зачеплення зі зниженим шумоутворенням та індивідуальні засоби захисту працівниками, які працюють з таким обладнанням. Якщо елементи утворюють шум у робочій зоні, тоді використовуються колективні засоби захисту,

При виборі конструктивної схеми обладнання, необхідно керуватися такими правилами:

- всі рухомі частини обладнання повинні бути розташовані в корпусах, станинах;